

**UCHWAŁA NR XXXV/773/13
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 27 marca 2013 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach na lata 2012 - 2013”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn.zm.) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 Nr 175, poz. 1362 z późn. zm).

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. W uchwale Rady Miasta Katowice nr XX/418/12 z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie przyjęcia „Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach na lata 2012-2013”, wprowadzić następujące zmiany: załącznik do uchwały otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązać Prezydenta Miasta Katowice do wdrożenia wyżej wymienionego programu i złożenia sprawozdania z jego realizacji w terminie do 28 lutego 2014 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Katowice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Jerzy Forajter

Załącznik do Uchwały Nr XXXV/773/13
Rady Miasta Katowice
z dnia 27 marca 2013 r.

PROGRAM
CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
W SZOPIENICACH
na lata 2012 – 2013

Realizowany w ramach Projektu „Damy Radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” – współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII: Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie: 7.1.1: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej – przyjętego Uchwałą Rady Miasta nr XXV/520/08 z 25.04.2008 i Uchwałą zmieniającą nr XXIX/620/08 z dnia 28.08.2008.

I. Tytuł programu.

PROGRAM CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ W SZOPIENICACH (PCAL Szopienice)

II. Lokalizacja.

Program realizowany będzie na terenie dzielnicy SZOPIENICE w pomieszczeniach MOPS – w salach szkoleniowych i pomieszczeniach biurowych zlokalizowanych w budynku przy ul. Krakowskiej 138 oraz w pomieszczeniach udostępnianych przez podwykonawców, współorganizatorów i partnerów ze środowiska lokalnego współpracujących przy realizacji projektu.

III. Diagnoza - uzasadnienie Programu

Szopienice są jedną z trudniejszych dzielnic Katowic ze względu na nagromadzenie problemów społecznych co potwierdzają badania problemów społecznych przeprowadzone na terenie miasta Katowice „*Struktura problemów społecznych w dzielnicach miasta Katowice według danych instytucjonalnych*”¹, które wskazują również w Szopienicach na największą ilość osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na tle innych dzielnic.

Program Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach wychodzi na przeciw potrzebom społeczności lokalnej dzielnicy, zwłaszcza osób marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W związku z narastającymi problemami społecznymi w dzielnicy Szopienice program stanowi konkretne wsparcie dla rodzin, które z powodu braku środków finansowych lub niskich dochodów (a także niskiego wykształcenia dorosłych członków) nie są w stanie zapewnić odpowiedniej pomocy swoim dzieciom w zakresie edukacji oraz dostępu do kultury i rozwoju umiejętności społecznych. W badaniach nt. struktury problemów społecznych wśród dorosłych badanych mieszkańców Szopienic występują takie dysfunkcje jak: pijaństwo (8,2 % badanych mieszkańców dzielnicy), nikotynizm (7,5%), narkomania (7%), nadzór kuratora (4,6%), przestępczość (3,9%), wyuczona bezradność (3,3%), a także **analfabetyzm** (3%), przemoc (1,6%) oraz **analfabetyzm wtórny** (1%).

Wobec trudności rodzinnych oraz braku pozytywnych wzorców szopienicka młodzież nie jest przystosowana do wejścia w dorosłe życie, w sposób odpowiedzialny. Brak wsparcia w zakresie problemów szkolnych może powodować niechęć do szkoły oraz wagary, a w konsekwencji może prowadzić do wejścia na drogę przestępczą i sięganie po środki odurzające. Według ww. badań, w 2010 roku pośród wszystkich dzielnic Katowic najwyższy procent wykroczeń nieletnich był właśnie w Szopienicach.

Ponadto pozostałe dysfunkcje u dzieci z Szopienic zawarte w badaniach to m.in.: **problemy szkolne** (20%), zaniedbania wychowawcze (13,8%), nadzór kuratora (11,5%), przestępczość nieletnich (7%), narkomania i nikotynizm (po 3%), a także ofiara przemocy fizycznej (7%), seksualnej (3%) i psychicznej (1,6%).

¹ Badania „*STRUKTURA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W DZIELNICACH MIASTA KATOWICE WEDŁUG DANYCH INSTYTUCJONALNYCH*” opracowano w ramach projektu *Diagnoza problemów społecznych i monitoring aktywizacji polityki rozwoju zasobów ludzkich w Katowicach* realizowanego przez Uniwersytet Śląski w Katowicach

Ważna jest więc kontynuacja działań w środowisku lokalnym umożliwiających dzieciom i młodzieży zagrożonym wykluczeniem społecznym uzupełnianie braków szkolnych, rozwój osobisty oraz dostarczanie pozytywnych wzorców zachowań. Tym samym stanowi to konkretne wsparcie dla całej rodziny. Ponad 100 rodzin zgłosiło zapotrzebowanie na bezpłatną pomoc w nauce mimo oferty realizowanej przez szkoły w tym zakresie. Świadczy to o zwiększeniu zainteresowania rodziców sprawami szkolnymi swoich dzieci, poszukiwaniem odpowiedniej pomocy dla nich. Prowadzone działania w zakresie wyrównywania braków szkolnych dla dzieci i młodzieży w ramach Programu są atrakcyjne dlatego, iż osobą udzielającą korepetycji nie jest nauczyciel, a jedynie starszy o parę lat student wolontariusz. Kontakt z wolontariuszem – studentem uczy dzieci i młodzież dodatkowo budowania pozytywnych relacji z osobą dorosłą, odpowiedzialności i systematyczności. Wolontariusze – studenci stają się dla młodych szopieniczanki pozytywnym wzorem do naśladowania.

Doświadczenie z realizacji PCAL Szopienice pokazuje, że praca z osobami wywodzącymi się ze środowisk wieloprotblemowych, zagrożonych wykluczeniem społecznym to proces długofalowy.

Aby móc mówić o trwałych efektach konieczne jest wieloletnie oddziaływanie na osoby wywodzące się ze środowisk wieloprotblemowych między innymi poprzez edukację i działania o charakterze profilaktycznym.

Działania powinny być prowadzone w sposób ciągły i systematyczny i odpowiadać na rzeczywiste potrzeby zgłaszane przez mieszkańców.

Rekrutacja do programu odbywać się będzie poprzez spotkania edukacyjne z uczniami II i III klas Gimnazjum nr 13 w Katowicach – Szopienicach, a także wśród ich rodziców podczas zebrań szkolnych w szopienickich szkołach oraz za pośrednictwem pracowników socjalnych.

Pomimo, że w Programie będą uczestniczyć osoby nowe przewiduje się wsparcie dla wyłonionych już wcześniej młodzieżowych liderów lokalnych, wolontariuszy oraz działających już grup, które tworzą mieszkańcy. Lokalni Liderzy, którzy podjęli współpracę z PCAL mają duży wpływ na włączenie nowych osób do Programu. Wszystkie prowadzone działania mają na celu aktywizację społeczną mieszkańców zmierzającą do poprawy jakości życia w dzielnicy.

Przyjęte założenia programu pozostają w zgodzie z Narodową Strategią Spójności oraz celami realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 i wpisują się w Poddziałanie 7.1.1 oraz Miejską Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych i Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych.

IV. Cele oraz przewidywane rezultaty programu

Cel główny:

Podniesienie poziomu aktywności mieszkańców Szopienic w celu poprawy swojej osobistej sytuacji oraz jakości życia w dzielnicy i integracja lokalnej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wieloprotblemowych będących w procesie wykluczenia społecznego lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele operacyjne (szczegółowe):

- a) aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym z nastawieniem na młodzież pochodzącą z rodzin wieloproblemowych,
- b) wsparcie postaw obywatelskich,
- c) promocja wolontariatu,
- d) poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych zgłaszanych przez mieszkańców,
- e) stworzenie warunków dla powstawania inicjatyw lokalnych,
- f) wzrost kompetencji społecznych zarówno wśród młodzieży, jak ich rodziców umożliwiającymi lepsze funkcjonowanie w życiu społecznym oraz zwiększającymi szanse wejścia na rynek pracy szczególnie osób młodych pochodzących z rodzin wieloproblemowych,
- g) wsparcie młodzieży i ich rodzin w podejmowaniu aktywności na rzecz poprawy swojej sytuacji życiowej oraz poprawy standardów życia w dzielnicy,
- h) zwiększenie świadomości praw i obowiązków wynikających z pełnienia ról, ale również przywilejów i możliwości uzyskiwania pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzinnych i szkolnych,
- i) ukierunkowanie na lepsze funkcjonowanie emocjonalne i intelektualne,
- j) promocja trzeźwego stylu życia poprzez ukazywanie mieszkańcom pozytywnych form spędzania czasu wolnego oraz udzielanie wsparcia w podejmowanych działaniach na rzecz poprawy swojej sytuacji oraz swojego otoczenia,
- k) zapewnienie dzieciom i młodzieży, a także osobom dorosłym wywodzącym się ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, pomocy w zakresie wyrównywania braków szkolnych w celu ukończenia szkoły, a także pobudzenie aspiracji edukacyjnych,
- l) zwiększenie umiejętności mieszkańców zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem, społecznym w zakresie porozumiewania się i współpracy z instytucjami lokalnymi.
- m) zwiększenie odpowiedzialności wśród mieszkańców zwłaszcza młodzież za swoje życie oraz sprawy dzielnicy.

Rezultaty, oddziaływania, wskaźniki monitoringu i ewaluacji:

1. Rezultaty miękkie:

- a) Zwiększenie umiejętności spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież i dorosłych w sposób aktywny.
- b) Wzrost poziomu wiedzy i umiejętności społecznych wśród mieszkańców dzielnicy w obszarze przeciwdziałania zjawisku marginalizacji społecznej.
- c) Zwiększenie wrażliwości mieszkańców, głównie młodzieży na wzajemną pomoc.
- d) Nabycie przez mieszkańców poczucia sprawczości, że sami mogą wiele dokonać.
- e) Zmiana wizerunku Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji wspierającej lokalną społeczność.
- f) Poprawa funkcjonowania społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia. Wzrost poczucia własnej wartości i umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych .
- g) Zwiększenie aktywności młodzieży i dorosłych, zwiększenie umiejętności społecznych.

- h) Zwiększenie zaangażowania instytucji lokalnych w działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- i) Poprawa wyników w nauce wśród dzieci i młodzieży oraz uzyskanie promocji do następnej klasy.

2. Rezultaty twarde przewidziane w 2012 i 2013 roku:

- a) Minimum 16 nowych osób zaangażowanych w wolontariat (min. 8 osób/rok),
- b) Ilość osób uczestniczących w spotkaniach integracyjno – edukacyjnych (2012r. i 2013r.),
- c) Skorzystanie przez minimum 20 osób z poradnictwa indywidualnego lub grupowego w celu poprawy swojej sytuacji (min. 10 osób/rok),
- d) Podjęcie samodzielnie przez uczestników Programu minimum dwóch inicjatyw lokalnych przy wsparciu animatora lokalnego (min. 1 inicjatywa/rok),
- e) Ilość osób uczestniczących w proponowanych wydarzeniach lokalnych promujących trzeźwy styl życia (2012r. i 2013r.).

V. Adresaci Programu

Adresatem Programu jest społeczność lokalna dzielnicy Szopienice, w tym w szczególności młodzież i ich rodziny zagrożone różnymi formami wykluczenia społecznego, mieszkańcy stanowiący otoczenie tych osób oraz instytucje, organizacje i firmy lokalne zaangażowane w poprawę sytuacji społecznej w dzielnicy, zwłaszcza w zakresie przeciwdziałania niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży. Oddziaływaniem w ramach instrumentów aktywnej integracji w latach 2012 – 2013 planuje się objąć łącznie 55 uczestników Programu (nieaktywnych zawodowo, bezrobotnych, pracujących) oraz otoczenie tych osób.

VI. Opis planowanych działań (metody realizacji programu).

Program będzie realizowany poprzez następujące działania / zadania:

W programie przewiduje się zastosowanie przede wszystkim:

- A. działań o charakterze środowiskowym realizowanych przy aktywnym udziale mieszkańców Szopienic,
- B. instrumentów aktywnej integracji realizowanych między innymi poprzez działania animacyjne, treningi/warsztaty umiejętności społecznych, aktywizację poprzez wolontariat, a także inne z zależności od potrzeb.

1. Wobec min. 55 uczestników PCAL Szopienice wraz z otoczeniem w 2012 i 2013 roku zastosowane zostaną następujące instrumenty aktywizacji społecznej:

- a) wsparcie animatora lokalnego,
- b) poradnictwo i wsparcie indywidualne oraz grupowe,
- c) warsztaty umiejętności społecznych,
- d) grupa samopomocowa lokalnych liderów (2013r.),
- e) Klub Wolontariusza.

2. W obszarze działań o charakterze środowiskowym zostaną zrealizowane następujące zadania:

- a) realizacja Programu Profilaktycznego – zajęcia wspierające dzieci, młodzież i wolontariuszy (realizacja 2012 i 2013 rok),
- b) organizacja wyjazdu integracyjnego (III kwartał 2012r. i III kwartał 2013r.),
- c) organizacja wyjazdu integracyjno – edukacyjnego (II kwartał 2013r.),
- d) wspieranie inicjatyw lokalnych mieszkańców (realizacja 2012 i 2013 rok),
- e) organizacja imprezy integracyjnej z okazji Dnia Wolontariusza (IV kwartał 2012r. i IV kwartał 2013r.),
- f) organizacja wyjść integracyjnych (realizacja 2012 i 2013 rok),
- g) organizacja spotkań edukacyjno – integracyjnych (realizacja 2012 i 2013 rok),
- h) organizacja festynu Trzeźwościowego (III kwartał 2012r. i III kwartał 2013r.),
- i) organizacja imprez i wydarzeń lokalnych profilaktyczno – integracyjnych (realizacja 2012 i 2013 rok).

VII. Czas trwania i harmonogram realizacji Programu.

Program Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach będzie realizowany w okresie od 01.01.2012r. do 31.12.2013r. Przewiduje się następujący harmonogram działań:

Lp.	Nazwa działania	2012											2013												
		I	II	III	I V	V	V I	V II	V III	I X	X	X I	X II	I	II	III	I V	V	V I	V II	V III	I X	X	X I	X II
1	Rekrutacja uczestników	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2	Realizacja zadań z zakresu instrumentów aktywnej integracji	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3	Realizacja zadań z zakresu działań o charakterze środowiskowym	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4	Koordinacja	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5	Monitoring i ewaluacja	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

VIII. Sposób i źródła finansowania.

Program współfinansowany będzie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013, Priorytetu VII, Działania 7.1. Podziałania 7.1.1. Budżetu Państwa oraz z budżetu Miasta Katowice w ramach wkładu własnego MOPS określonego w uchwale budżetowej dla projektu „Damy radę – program aktywizacji społecznej i zawodowej w Katowicach”.

Budżet będzie realizowany zgodnie z umową o dofinansowaniu projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” na lata 2012-2013.

Całkowity koszt programu wyniesie: 177 233,47 zł w 2012r.

198 390,00 zł w 2013r.

Łącznie: 375 623,47 zł w latach 2012-2013

IX. Podział odpowiedzialności za realizację Programu.

Program będzie realizowany przez zespół składający się z 3 osób – koordynatora, pracownika socjalnego oraz lidera Klubu Wolontariusza. Do realizacji poszczególnych działań w ramach Programu zatrudnione będą osoby na umowę zlecenie.

Osobą odpowiedzialną za realizację Programu jest koordynator, podległy bezpośrednio Zastępcy Dyrektora MOPS.

Z uwagi na fakt iż Program jest środowiskowy i ma służyć całej społeczności lokalnej realizację Programu CAL Szopienice planuje się wspólnie z instytucjami lokalnymi, wykorzystując ich zasoby .

- Gimnazjum 13 w Katowicach - Szopienicach,
- Zespołem Szkół Specjalnych nr 10 w Katowicach- Szopienicach,
- Szkołą Podstawową nr 42,
- Miejskim Domem Kultury „Szopienice – Giszowiec”,
- Zespołem Szkół Gastronomicznych w Katowicach- Szopienicach,
- Zespołem Szkół Przemysłu Spożywczego w Katowicach- Szopienicach,
- Hutniczo –Górnictwem Spółdzielnią Mieszkaniową w Katowicach,
- Ponadto w realizacji Programu planuje się współpracę z Regionalnym Centrum Wolontariatu, Regionalnym Ośrodkiem EFS w Katowicach, Uniwersytetem Ekonomicznym, Uniwersytetem Śląskim oraz innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zależności od potrzeb.